

ID: 202S_Storfe kategorier**Versjon:** 11**Side 1 av 5 sider****Utarbeidet av:**
Morten Røe**Godkjent av:**
Klassifiseringsutvalget**Gyldig fra:**
04. Januar 2016

- 1. Hensikt:** Beskrive system for slaktkategorisering av storfe.
- 2. Omfang:** Gjelde alle storfeslakt. Prosessbeskrivelsen er obligatorisk for alle slakterier i klassifiseringsordningen.
- 3. Ansvar og myndighet:** Anleggets klassifisør har ansvar for at prosedyren gjennomføres. ANIMALIA har myndighet til å kontrollere klassifisørene angående gjennomføring av prosedyre.
- 4. System for kategorisering av storfe:**
Storfe kategoriseres ut fra kjønn og alder. Unntak for bestemmelsen om å skille etter kjønn gjelder for kategori KALV.

4.1 Ordinær kategorifastsettelse:

Aldersbestemmelse: Alder bestemmes ved å trekke slaktedato (faktisk slaktedato – ikke mottaksdato) fra fødselsdato. Alder måles i ANTALL DAGER.

Tabell 1: Sentrale grenser ved aldersfastsettelsen vil være

Nr.	Antall dager	Antall måneder	Under grense	Over grense
1	300	10	Kalv	Ung okse, Kastrat og Kvige
2	730	24	Ung okse og Kvige	Okse og Ung ku
3	1460	48	Ung ku og Kastrat	Ku

Tabell 2: Kategorier under dyreslaget *STORFE*

Nummer	Kategori	Kode	Kriterier
160	Kalv	K	Alder på slaktedag skal ikke overstige 300 dager.
162	Ung okse	A	Kjønn skal være hannkjønn (1 i Husdyrregisteret). Alder på slaktedag skal være fra og med 301 dager til og med 730 dager.
163	Okse	B	Kjønn skal være hannkjønn (1 i Husdyrregisteret). Alder skal være 731 dager eller høyere.
164	Kastrat	C	Kjønn skal være hannkjønn (1 i Husdyrregisteret). Slaktedyrene skal være kastrede. Alder på slaktedag skal være fra og med 301 dager til og med 1460 dager. Eldre slaktedyrr klassifiseres som Okse
166	Kvige	E	Kjønn skal være hunnkjønn (2 i Husdyrregisteret). Alder på slaktedag skal være fra og med 301 dager til og med 730 dager.
168	Ung ku	D	Kjønn skal være hunnkjønn (2 i Husdyrregisteret). Alder skal være 731 dager og kan være inntil 1460 dager.
169	Ku	F	Kjønn skal være hunnkjønn (2 i Husdyrregisteret). Alder skal være 1461 dager eller høyere.

4.2 Reservesystem: Det gamle kategorisystemet, fra før 4. april 2011, benyttes som reservesystem. Det er to grunner til at vi har et reservesystem:

1.Dataene i Husdyrregisteret kan mangle. Hvis informasjon om kjønn og alder ikke foreligger i klassifiseringsøyeblikket, skal klassifisøren klassifisere slaktene etter gammel metode. I dette tilfellet skal det angis en anmerkingskode som sier at informasjon om alder og kjønn ikke forelå. Gammel kode var 838.

Tabell 3: Anmerkingskode ved ingen data om alder og kjønn

Kode	Anmerkingskode (Ny kode fra 4. januar 2016)
314	Ingen data om alder og kjønn i Husdyrregisteret

2.Feil i informasjon i husdyrregisteret. Slaktedyret har fått oppgitt feil kjønn og/eller feil fødselsdato. Begge disse feilene kan opptre uavhengig av hverandre. Klassifisøren har i slike tilfelle plikt til å overstyre den feile informasjonen og kategorisere storfeslaktene i henhold til det gamle regelverket. I dette tilfellet skal det angis en anmerkingskode som sier at informasjon om kjønn og alder ikke er riktig. Gammel kode var 839.

Tabell 4: Anmerkingskode ved feil data om alder og/eller kjønn

Kode	Anmerkingskode
313	Feil data om ALDER og/eller KJØNN i Husdyrregisteret

4.3 Gammelt regelverk for kategorifastsettelse

Dersom det er feil og mangler i Husdyrregisterets i opplysninger om kjønn og fødselsdato, så skal klassifisøren klassifisere slaktene i henhold til de gamle bestemmelsene om kategorifastsettelse. Vi har følgende regelverk:

Tabell 5: Gammelt regelverk for kategorifastsettelse

Nr.	Kode	Navn	Beskrivelse
160	K	Kalv	Kalv er slakt med lys kjøtt- og fettfarge, kalvpreg og fin kjøttstruktur. Slakt med kalvpreg, men med for mørk kjøttfarge skal klassifiseres som Ung okse, Kastrat og/ eller Kvige. Unntak er Kalv med utviklet DFD.
162	A	Ung okse	Avgjørende kriterium er forbeining av torntappene. Bruskspissene på de 4 første torntappene må ikke vise mer enn begynnende forbeining (ca. 10 %), og bruskspissene på torntapp 5 til 9 må ikke være vesentlig forbeining (ca. 33 %).
163	B	Okse	Hvis bruskspissene på de 4 første torntappene viser mer enn begynnende forbeining, ca. 10 % eller mer, og/eller hvis bruskspissene på torntappene 5 til 9 er vesentlig forbeinet, ca. 33 % eller mer.
164	C	Kastrat	Kastrerte okser. Oksepreget er lite fremtredende. De har noe svakere nakkeparti enn vanlig okse. Klassifiseres som Kastrater hvis de 4 første torntappene viser 75 % forbeining eller mindre. Slakt med høyere forbeiningsgrad klassifiseres som Okse.
166	E	Kvige	Ungt hunddyr som ikke har hatt kalv. Gamle kviger klassifiseres som Ung ku.
168	D	Ung ku	Slaktedyr som har født kalv. Unntak er gamle kviger, som skal klassifiseres som Ung ku. Bruskspissen på de 4 første torntappene kan være inntil tre fjerdedels forbeinet (75 %).
169	F	Ku	Slaktedyr som har født kalv. Fra tre fjerdedels (75 %) til total forbeining av bruskspissene på de 4 første torntappene.

Tabell 6: Kriteriene som ligger til grunn for kategorifastsettelsen i reservesystemet er

Nr.	Hvilke	Hvordan
1	Kjøttfarge	Benyttes for å skille Kalv fra Ung okse/ Kvige/ Kastrat. Slaktedyrenes kjøttfarge blir mørkere jo eldre dyrene blir.
2	Fettfarge	Benyttes for å skille kalv fra Ung okse/ Kvige/Kastrat. Fettets farge er lysest på ung dyr. Gult fett hos unge dyr skyldes en uønsket genetisk feil,
3	Fettfarge hos eldre dyr	Det er vanlig med gult fett hos kyr da de enten mister evnen til å bryte ned stoffet Retinol, som er grunnlaget for vitamin A. Alternativt får de for mye Retinol, og skiller reststoffene ut i fettet – hvilket gir fettet den gule fargen. Kan også forekomme hos eldre okser.
4	Kjønn	Skiller hann- og hunndyr. Gjøres ved å identifisere rester av penismuskelatur på låret hos oksene. Modne hanndyr vil også ha utviklet stor nakkemuskelatur. Jurrester kan også være et kriterium
5	Forbeining, hann	Forbeining av slaktenes torntapper er et viktig verktøy for å skille Ung okse fra Okse. Det er to områder som vurderes, torntapp 1-5 og torntapp 6-10. Disse områdene vurderes uavhengig av hverandre.
6	Forbeining, hunn	Skille Ung ku fra Ku. For hunndyr vurderes kun torntapp 1-5 da torntappene 6-10 vil være fullstendig forbeinet langt ned i gruppen Ung ku. For å oppnå kategori Ung ku må torntappene 1-5 maksimalt være 75 % forbeinet.
7	Preg, hunn	Brukes for å skille Kvige og Ung ku. Kviger skal ha et ungt preg, mens Ung ku har et eldre preg.
8	Preg, hann	Preg bruker også for å skille Kastrater fra Ung okse/ Okse. Kastrater har et feminint preg, for eksempel spesielt uten den store nakkemuskel
9	Fett i jurfestet	Kviger har ofte store fettdepoter under jurfestet. Disse depotene sitter delvis igjen etter slaktingen og vil være en god indikator for om dyret har mjølket eller ikke. Hos kyr som mjølker vil det være lite fett i jurfestet.